

ב"ה

פרשת ואתחנן

מאהבת ה' אתכם

ואתחנן ז, ח.

אנן בחביבותא תליא מילתא

בהערות אדוני אבי מורי ורבי על הזהר¹ מובא מאמר הזהר² [שאומרים גם ב"תיקון ליל שבועות"] תדי רבי שמעון ואמר, יי שמעתי שמעך יראתי³. ה' את ה'ה למהוי דחיל. אנן פתביבותא תליא מלתא, דכתיב⁴, ואתחנן את יי אלהיך, וכתיב⁵ מאהבת יי אתכם, וכתיב⁶ אהבתי אתכם וגו'. [שמח רבי שמעון ואמר, ה' שמעתי שמעך יראתי. שם ראוי להיות ירא. אנן פתביבותא תלוי הדבר, שכתוב ואתחנן את ה' אלהיך, וכתוב מאהבת ה' אתכם, וכתוב אהבתי אתכם וגו'.]

ומבאר אדוני אבי מורי ורבי את תוכן הענין דשלושת הפסוקים – באותיות הקבלה.

אבל עדיין אינו מובן – כללות הענין:

תוכן מאמר הזהר הוא שלמרות שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי", ענין היראה, מכל מקום, "אנן – אומר רבי שמעון בר יוחאי – בחביבותא תליא מילתא", ענין האהבה.

1 לקוטי לוי"צ ע' שנה.

2 קכח, א.

3 חבקוק ג, ב.

4 ואתחנן ו, ה.

5 שם ז, ח.

6 מלאכי א, ב.

...ולכאורה תמוה: "ה' שמעתי שמעך יראתי" – הוא פסוק בחבקוק, נבואה שנכתבה לדורות⁷, באחד מעשרים וארבעת ספרי הקודש, ועד שאומרים זאת בהפטרה דיום ב' דחג השבועות. ואם כן, כיצד אומר רבי שמעון בן יוחאי שאצל חבקוק היה מספיק ענין היראה ("התם יאות הוי למהוי דחיל"), מה שאין כן "אנן"- "בחביבותא תליא מילתא", עבודה באופן של אהבה שלמעלה מיראה⁸!?

גם צריך להבין: מהו תוכן הענין דשלושת הפסוקים הנזכרים לעיל - בעבודת האדם.

...והביאור בזה: שלושת הפסוקים הנזכרים לעיל מתחלקים לשני סוגים: הפסוק "ואהבת את ה' אלקיך" - קאי על אהבת בני ישראל להקב"ה, ושני הפסוקים "מאהבת ה' אתכם" ו"אהבתי אתכם גו'" - קאי על אהבת הקב"ה לבני ישראל.

וענינם בעבודת האדם - שני אופני עבודה: עבודה באופן של העלאה מלמטה למעלה ("ואהבת את ה' אלקיך"), ועבודה באופן של המשכה מלמעלה למטה ("מאהבת ה' אתכם", "אהבתי אתכם וגו").

וכללות ענין זה קשור עם מתן תורה, שלכן אומרים זה ב"תיקון ליל שבועות" - כי במתן תורה נתבטלה הגזירה דעליונים לא ירדו ותחתונים לא יעלו, ועל ידי זה נתאפשרה העבודה בשני האופנים הנזכרים לעיל, העלאה מלמטה למעלה והמשכה מלמעלה למטה.

ובפרטיות יותר: העבודה באופן של העלאה מלמטה למעלה, שכנגדה הובא הפסוק "ואהבת את ה' אלקיך", היא – עבודת התפילה, "ולעבדו בכל לבבכם"⁹, איזו היא עבודה שבלב. . . זו תפילה¹⁰, "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא"¹¹ [אין עבודה כמו עבודת האהבה], שענינה העלאה מלמטה למעלה.

והעבודה באופן של המשכה מלמעלה למטה, שכנגדה הובאו הפסוקים "מאהבת ה' אתכם" ו"אהבתי אתכם וגו'" - נחלקת לשני ענינים: העבודה דלימוד התורה, והעבודה דקיום המצוות.

---

⁷ מגילה יד, א.

⁸ ראה גם שיחת פ"פ נשא תשמ"ב ס"מ (התוועדויות תשמ"ב ח"ג ע' 651).

⁹ עקב יא, יג.

¹⁰ תענית ב, סע"א. רמב"ם הל' תפלה בתחלתן.

¹¹ לקו"ת שלח מב, ג. וראה זח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א.

ועל פי זה יש לבאר את החילוק שבין שני הפסוקים הנזכרים לעיל, שבפסוק "מאהבת ה' אתכם" קודמת תיבת "הוי" לתיבת "אתכם", ואילו בפסוק "אהבתי אתכם אמר ה'" קודמת תיבת "אתכם" לתיבת "הוי" - מכיון שהפסוק "מאהבת ה' אתכם" הוא כנגד לימוד התורה, והפסוק "אהבתי אתכם אמר ה'" הוא כנגד קיום המצוות. והביאור בזה: החילוק שבין תורה למצוות הוא¹² - שהתורה עיקרה למעלה, ועד שגם לאחרי ירידתה למטה, "ומשם נסעה וירדה כו"¹³, ענינה - "הלא כה דברי כאש"¹⁴ ולכן אין דברי תורה מקבלים טומאה כו"¹⁵.

מה שאין כן, מצוות, הרי למרות שענינם הוא המשכה מלמעלה למטה, מכל מקום, כל מציאות המצוה פירושה - לצוות לאדם, היינו, שתחילה צריכה להיות מציאותו של האדם, ואז שייך ענין המצוה. ועד שיש צורך במציאות דעולם הזה הגשמי, שהרי בגן עדן לא שייך קיום המצוות (כי אם לימוד התורה¹⁶).

ולכן: בפסוק שכנגד לימוד התורה - קודמת תיבת "הוי" לתיבת "אתכם" ("מאהבת הוי' אתכם"), מכיון שהעיקר הוא "הלא כה דברי כאש", דברו של הקב"ה; מה שאין כן בפסוק שכנגד קיום המצוות - קודמת תיבת "אתכם" לתיבת "הוי" ("אהבתי אתכם אמר הוי"), מכיון שכל ענין המצוות שייך רק לאחרי שישנה מציאותו של היהודי ("אתכם") שמקיים את המצוות בעולם הזה הגשמי.

וסדר הפסוקים - (א) "ואהבת את ה' אלקיך", (ב) "מאהבת ה' אתכם", (ג) "אהבתי אתכם אמר ה'" - הוא בהתאם לסדר העבודה בכל יום:

התחלת עבודת היום היא - כ'פסק דין' ה'שולחן ערוך'¹⁷, שלכל לראש צריכה להיות עבודת התפילה "ואהבת את ה' אלקיך". ולאחריה באה העבודה דלימוד התורה - "מבית הכנסת לבית המדרש"¹⁸, "מאהבת ה' אתכם".

---

¹² ראה לקו"ש ח"ט ע' 65.

¹³ תניא פ"ד.

¹⁴ ירמי' כג, כט.

¹⁵ ברכות כב, א. רמב"ם הל' ק"ש בסופן.

¹⁶ לקו"ש ח"ז ע' 344 הערה 14. וש"נ.

¹⁷ ראה שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"הו וש"נ.

¹⁸ ברכות בסופה.

ואחר כך באה העבודה דקיום המצוות בעניני העולם - "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"¹⁹, "אהבתי אתכם אמר ה'".

ובכל ענינים אלו מודגש ענין האהבה - "אנן בחביבותא תליא מילתא": **עבודת התפילה** ("ואהבת את ה' אלקיך") - "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא", כנזכר לעיל. **לימוד התורה** ("מאהבת ה' אתכם") - צריך להיות מתוך שמחה, ועד שבהקדמה ללימוד התורה צריך לומר לתלמידים "מילתא דבדיחותא"²⁰, כדי שהלימוד יהיה מתוך שמחה. וכן בנוגע ל**קיום המצוות** ("אהבתי אתכם אמר ה'") - שכללות ענינם הוא באופן של אהבה וקירוב, כי:

למרות שישנם מצוות לא תעשה (ואדרבה: מצוות לא תעשה מספרן שס"ה, היינו, שהם מרובות יותר מרמ"ח מצוות עשה), שענינם - דחיה וריחוק, היפך ענין האהבה והקירוב, מכל מקום, דחיה זו אינה אלא באופן ד"שמאל דוחה", היינו, שהדחיה היא בשמאל, יד כהה, ואילו העיקר הוא - הקירוב בימין, "ימין מקרבת"²¹. ולכן, גם מצוות לא תעשה נקראות בשם "מצוה", מלשון צוותא וחיבור²².

וכמה פרטים בדבר: יש מצוות לא תעשה שהדחיה שלהם אינה אלא ביחס לשימוש האדם, ואילו מצד עצמן יש בהם ענין נעלה ביותר - כמו חֶלֶב וְדָם, שנאסרו על האדם, ואף על פי כן, יש בהם ענין נעלה ביותר, עד שמקריבים אותם על גבי המזבח.

זאת ועוד: אפילו מצוות אלו שכל ענינם אינו אלא כדי שהאדם ידחה ולא יעשה אותן, הרי תכלית הכוונה אינה בשביל הדחיה בלבד, באופן ד"שבירתן זוהי תקנתן"²³, אלא כדי לאהפכא חשוכא לנהורא, עד שאפילו ה"זדונות" נהפכים ל"שגגות", ועד ש"זדונות נעשו לו כזכיות"²⁴, ויתרה מזו - "זכיות" ממש²⁵.

¹⁹ שם לה, ב.

²⁰ שבת ל, ב. פסחים קיז, א. תניא פ"ז (יא, ב).

²¹ סוטה מז, א. סנהדרין קז, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

²² לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

²³ ראה סה"מ עת"ר ע' קד. לקו"ש ח"ה ע' 67 הע' 80. וש"נ.

²⁴ יומא פו, ב.

²⁵ תניא פ"ז. וראה בארוכה - לקו"ש ח"ז ע' 182 ואילך. וש"נ.

וכשם שהוא בנוגע ליצר הרע עצמו, שהכוונה אינה רק שהאדם ידחה אותו ולא ישמע לפיתוייו, כמשל הזונה וכן המלך, שהכוונה היא כדי להרבות את שכרו של בן המלך (כמבואר בזהר²⁶ והובא בתניא²⁷), אלא תכלית הכוונה היא – שהיצר הרע עצמו יתהפך לטוב, לא רק באופן ד"לבי חלל בקרבי²⁸, מפני שהרגו בתענית²⁹ [כמובא בספר התניא בתחלתו], אלא באופן של אתהפכא, היינו, שאהבת ה' שבחלל הימני שבלב, תתפשט גם לחלל השמאלי . . . לשנותה ולהפכה מתענוגי עולם הזה לאהבת ה', כמו שכתוב³⁰ בכל לבבך בשני יצריך³¹, ובאופן של אהבה דוקא - "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", בשני יצריך.

קטע משיחת ש"פ נשא, ב' סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשד"מ ח"ג ע' 1859.

---

²⁶ ח"ב קסג, א.

²⁷ ספ"ט. ספכ"ט.

²⁸ תהלים קט, כב.

²⁹ ראה ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה.

³⁰ ואתחנן ו, ה. וראה ברכות נד, א - במשנה. הובא בפרש"י עה"פ.

³¹ תניא פ"ט.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה